

რედაქცია

ქვირაში მდებარე რედაქციაში... მისი მფლობელია...

ხელის-მოწერა

რედაქციაში და სტ. მელიქიშვილის სტამბაში...

გაზეთის ფასი

წელიწადში — 8 მან., ნახევარ წელიწადში — 4 მან. და 50 კაპ., თვეში — 1 მან.

ფრომეტი

გამოდის კვირბრუნით, ოთხშაბათობრით და პარასკეობრით

განცხადება

მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და სხვა ენებზე...

სამი თვის ხელის-მოწერა „ფრომეტი“

მიიღება თვეებისში — გაზეთის რედაქციაში (მელიქიშვილის ქუჩაზე, ჩიკიტოვის სახლებში, № 6); გარეშე ქალაქებში — „ფრომეტი“ აგენტებთან.

საქართველო

შურლობა სამეგრელოში

ამას წინათ მგონი საქმად გავაცანი მკითხველი საზოგადოება იმ მიზნებით, რომლებთ გაშო ჩვენში ქურდობა ასე ფრთა გაშლილია; ეს ლა ენახათ ის ც, თუ რა ზომები არიან დღეს მიღებული ამ ბოროტების სადევნელად და მოსა პობლად; რამდენათ გაშოს დენი და მახლობელნი არიან თავი მიზნისადმი ეს ზომები და, უკანასკნელ, რა საშუალებით შეძლება ბოროტების თუ სულ მოსპობა არა, შემცირდეს მინცა ვ ბოროტება.

ლებულობენ მონაწილეობას და არც კრილობის განჩინება გვეცდებოდა (მათზე), აქეს სიმართლე გამოარჩოს თავის შორის ქურდი და ზომად მანე პირი და, უკეთეს ორი ნაწილი ხმის უმეტესობა განჩინებით გარდასწყვიტეს ამ გამოჩენულ პირის მანებლობას, მაშინ ადგილობრივი გამგეობა აგზავნის იმას რუსეთის გუბერნიისში გასასწორებლად...

1) შოველს დასჯას თავისი ზნობითი ხარე უნდა ჰქონდეს, ვ. ი. დასჯალი უნდა დააფიქროს, შეაგონოს და შეანახოს დასჯამ, ხოლო საზოგადოებაში უნდა გ. ე. ლიძის თანაგრძობა და პატივისცემა თავისადმი იმავე დასჯამ, როგორც სამართლიანი და ნაყოფის მომტანმა, დანაშაულის გასწორებაში, ჯ. ლ. დ. მ. ზოგადოდ დასჯას შედეგად უნდა ჰქონდეს გასწორება და ეს მაშინ შეიძლება, როდესაც დასჯა ზნობითად მოქმედებს კაცის ტუინზე და გულზე და თუ ეს უშთაბრუნებელი ელემენტი აკლია დასჯას, მაშინ ის ეგრე მიღწევს თავის მიზანს, ამ ადმინისტრაციულ ზომაში კი იხატება სრულად წინააღმდეგი. ადმინისტრაციული წყ-

სით გაგზავნილის მდგომარეობა, ე. ი. მისი გამოწყვეტა ცალ შეილში, ტოლ-ამხანაგში, ამიერიდან გარდახეწა თავის სამშობლოსაგან, საზოგადოებას უბადებს მისდამი მეტის-მის სიბრალულს და თანაგრძობა ხ. ნ. დი ხან იმ ზომადის მიღწევს, რომ ქალი და კაცი, რომელიმე მისი ცხოვრების ეპიზოდს აღიღებს, გალაქავს და ამღერებს ჩონგურზე. ამისთანა თანაგრძობას და მოგონებას ის შედეგი აქვს, რომ ზნობითად ამაღლებს საზოგადოების თვალში გაგზავნილის წასრულს ცხოვრებას და ამის გამო, რასაკვირველია, სხვებიც ბადვენ მას ცხოვრებაში, მოქმედებაში, თითქო იდეალთ იხდიან გაგზავნილის ცხოვრებას, რომ ამითი თითონაც გზდენ ღრსნი ამისთანა სახელის და მოგონების.

2) თითო გაგზავნილზე არა აქვს ის გამასწორებელი ზედ გაიღწეა, რომელიც კანონით უნდა ჰქონდეს განსაკუთრებულადმინისტრ ტულ დასჯას. წარმოადგინეთ კაცი, რომელიც უფრო გულთ ცხოვრობს, ვინც ტუინით, ესეთი კაცი მოაშორეთ თქვენ, თავის სახლ-კარს, თავის ტოლ ამხანაგს, ე. ი. ყოველივე მას, რასაც ის დღემდის აღუზრდია, რასაც ის დედამიწაზე გ ჩენისთანავე შეჩვევია და რაც რომ შეადგენს მისთვის უძვირფასესს და თვით უშალღეს საგანს და დასეთ იქ, სადაც მისთვის ყოველივე უცხოა, სადაც მის ტუინს და გულს არაფერი არ ახლისებს და არ მოგონებს წასრულს მის ცხოვრებას; ამას დაუმატეთ ისეთი წრე და საზოგადოება, რომელთანაც არავითარი ზნობითი და სხვა გვარი კავშირი არა აქვს ამ ბუნების შეილს.

ამ მდგომარეობაში, რასაკვირველია, ის მოკლებულია ყოველივე მას რამანც უნდა აუდუღლოს კაცს სასიხანულოდ გული და აგრძობინოს სამართლიანობა იმ სასჯელის, რომელსაც ის სწევს. აქ მას, როგორც ადამიანს ებადება მხოლოდ მოთხოვნილება ცხოვრებისადმი და ამ ცხოვრებისათვის საქმრო სურსათების მოსაპოვებლად ის დებულობს საშუალებებს იმ წრისაგან, რომლის შორის თვითონ იმყოფება. თუმცა მისთვის უცხო და სათაკილოა ამ საშუალებების ხმარება საქმეშია, მაგრამ ის შორს არის იმ არე-მარცხაგან, იმ საზოგადოებისაგან, რომლის გავლენა მანად ამ შემთხვევაში იმოქმედებდა, რომლის მას შეეცხვებოდა და რომლის ზნობითი გავლენა იმას არ გააბედინებდა იმისთანა საქმის ჩადენას, რასაც ის აქ ჩადენს, თავისი ახალი ამხანაგების წაბადვით და მოწყალებით. მს გარემოება განხლავს იმისი მიზეზი, რომ თითქმის ყველანი ეინც სიბირიდან და არესტანტის როტადან ჩვენებურები დაბრუნდენ, ისეთი საშინელი და საზიზღარი დანაშაულობა ჩადენს, რომ ჩვენს ნიადაგზე ესეთი მოქმედებები სრულიად უცხო და უჩვეულონი იყენენ, და

3) ეს ადმინისტრაციული ზომა ფორმალურად და იურიდიკულად რომ განვიხილოთ, მაშინაც არ არის სრული და სასარგებლო. დიდი პარტიობა და მტერ-მოყვრობა არის ყრილობის დროს; პოლიციის და ადგილობრივ მებატონეებსაც დიდი გავლენა აქვს სოფლის ყრილობაზე, რომლებთა გამო ძალია, ხშირად ქურდების და მანე პარების მაგიერ, სრულიად მართალ-პირს ირჩევენ ცუდ-

ფეხბრძენი

რამდენიმე დღე კაპარაზედ

(ალექსანდრა იაკობი)

სამი საათის ნახევარზედ მოისმა ზარის წკარუნი, და მე გავიქვი გემის ზემო ეტაჟში (პალუბა). იქედამ და ვინახე, რომ ჩვენ უახლოვდებოდით მადღალანის კუნძულს. — სად არის კაპარა? ვკითხე მე კაპიტანს. — აპობრძანდით ჩემთან ბანზედ, და იქიდან დურბინდით დაგანახებთ კაპარას. ხედავთ იმ შავ კლდეს და შუაში თეთრ წერტილს? მე მას ძლიერ ვარჩევდი, მისათვის რომ ის იყო დილა თენდებოდა. — აგერ-კაპარა ის არის და თეთრი წერტილი კი ბარბაღლის სახლია. — შედავბრუნდი ძაიუტაში ჩემი ბარგისათვის და ამ დროს ჩემთან მოვიდა ვიღაც სამი კაცი, რომელნიც მე ჯერ კიდევ არ მენახა. ერთი ძიღლ

მალალი ტანისა იყო და სულ შავებში მოხვეული; თავზე რაღაც შავი შლიაპა ეხურა, რომელზედაც ორი შავი ბუმბული ფრიალებდნენ. მეორე-დაბალი, მ ხეილ — მხარბ ჭაი; თავზედ ეხურა ჩაღის ქუდი; ის იყო ამერიკულ მიხაკის ფერ წამოსასხამში გახვეული (ეს არის საბნის გვარი, მხოლოდ შუაში თავის ადგილია დ რჩენილი), რომლის ქვეშაც კარგად ვერ იყო დამალული წითელი პერანგი; მესამე კიდევ საქმოდ მალალი ტანისა იყო, გამხდარი და მ რბოლი ლურჯი თვალებით; იმის პიღუკის ქვეშ წითელი პერანგი ჩნდა. — თქვენ კაპარაში მიბძანდებით? მკითხა მან პირველად. — ჰო, ეუპასუხე მე ცივთ. — ჩვენც იქ მივდივართ, სთქვენს ყველამ ერთათ და თუ თქვენთვის ძველ უსიამოვნოთ არ იქნება, ჩვენ შეგვიძლიან თქვენ გავაცილოთ. — აბა სად არის თქვენი ბარგი? — აი, ეს არის, და ვაჩვენე ერთ გემის მოსამსახურე კაცზედ, რომელსაც ხელში ეჭირა ჩემი საკეოაფი და შალი.

სამი მინუტის შემდეგ ჩვენ ვიყავით ნავსადგურთან, სადაც ათი მეტრი ნაღი იყო, რომლებშიაც ეძინათ მეთევზეებს. ჯერ მზე არ იყო ამოსული; წყლის პირი სრულიად დაცარიელებული იყო და თითონ ქალაქც გაოხრებულსა ჰგვანდა. ჩვენი ბარგი გადავეცი მეთევზეს და მის პატარა ვაჟს და ჩვენ შევეუდქით პატარა სერზედ ასვლას. მივედით ერთ თეთრ ორეტეჟიან სახლთან და დავეურვეთ კარს. ამ სახლში ყველას ეძინა. მეორე დარაკუნების შემდეგ, ფანჯრიდან გამოიხედა ერთმა მოხუცებულმა დიდაკაცმა და გვკითხა, რა გნებათო? — ჩვენ გვინდა ტანისამოსის გამოცემა და პატარა ხანს დასვენება თქვენ სახლში. — თქვენ ვინა ბრძანდებით? ბანაგრძელა მან. — ჩვენ იტალიელები ვართ, და ბარბაღლისთან მივდივართ. — სწორედ რომ გითხრათ, ჩვენ სახლში უცნობ პირებს არ ვიღებთ, ამისთვის რომ ჩვენ თითონ დიდი

სახლობა გყვავს და ადგილიც სულ დაქვრილია და თუ თქვენ ღენერალთან მიბრძანდებით, განაგრძელა მან და გამოიკვალა ლაპარაკის კილო, მაშ მოითმინეთ, მე ვხლავ დავადიდებ ჩემ შეილებს. — რამდენიმე მინუტის შემდეგ, გაილო კარი, და ჩვენ შეგვიყვანეს საკაოდ მოდილო სვეტებიან ოთახში. დიდ ხის სტოლზედ იდგა პატარა ანთებული ლამპა. ამ ოთახს სარდაფის მზგავსება ჰქონდა; კუთხეებშიაც პატარა ბოჭკები იდგა. — პატარა ხანს აქ დაბძანდით, მინამ მე ღვინოს მოგიტანთ. — ჩვენთვის ნუ შესწუხდებით, ჯერ ჩვენი ქალი დაბინავეთ, უთხრეს ჩემმა თანამოგზაურებმა. — ჩემი ქალები ვხლავ ჩაიცმენ და მაგათ მაშინ მალლა ოთახში ავიყვანთ. რამდენიმე წამის შემდეგ მე შემვიყვანეს ერთ ოთახში, სადაც კრაოტებზედ და პოლზედ ეძინათ ბავშვებს აკენებში. ამ მოხუცებულ დედაკაცს ხუთი ქალი ჰყვანდა და ორი ვაჟი. ამათში სამი ქალი გთხოვი-

კაცად. ამის გარდა, რადგანაც საზოგადოების მოვალეობაზე ძვეს გასაგზავნის გზის ხარჯი და მისი სახლულების ჩიხნა, ამისათვის ყრილობა ძალიან ხშირად უარსა ჰყოფს თვის შორის მანვე პირის ჩვენებაზე, რომ კიდევ იყენენ ამისთანა პირები მაინც. მგერამ ყველაზე ძნელი ამ საქმეში, რომელიც კანონიერ ხასიათს უკარგავს ამ ყრილობის საქმეს, ეს ის არის, რომ ძალიან წოდების პირნი არ ღებულავენ ამ საქმეში მონაწილეობას, მაშინ, როდესაც ამ უკანასკნელთაგან იუფრო ეწეობიან ქურდობას, ვინემ გლენი რა მხრითაც გინდა განიხილოთ დღემდის არსებული, ქურდობის წინააღმდეგ, ზომანი, არც ერთი იმათგანი არ არის რიგინი და მოთავსებული იმ საქმისათვის, რომლისათვისაც ისინი არიან დანიშნულნი.

ამ საქაროა ორი საქმე: ერთი, რომ საზოგადოებამ თერთონ — ზნეობითად, დევნოს ქურდი და მეორე, რომ პირუტყვი სწევსონ, ასე, რომ უბატრონოდ პირუტყვის მინდვრად ხეტილი, მადას არ უღვიძებდეს გამწვანებულ მომწვლელს. დავიწყეთ პირველიდან.

თუ კი სამეგრელოს საზოგადოებას ჰსურს ქურდობა მოისპოს ს. მეგრელოში, თვითვე საზოგადოებამ თვალყური უნდა ადევნოს ქურდობის საქმეს. შემწეობის და ქომავობის ნაცვლად, რომლის ჩვეულები ქურდები არიან, ამ უკანასკნელთ ყოველივე პატივი უნდა აეხდოს საზოგადოებისაგან; ზნეობითად დენულნი უნდა იყენენ ისინი ასე, რომ საზოგადოებამ თავისი უბატოცემულობით და გამორიცხვით თვისი წრიდამ ქურდობაში შემჩნეულთა პირთა, უნდა აგრძნობინოს ყოველივე სიმძიმე იმ სასიკცხო და საზიზღარ ჩვეულებისა, რომელშიაც ისინი ჩადიან. თუ კი საზოგადოება ამისთანა შეხედულობას დაიჭრს ქურდებზე, თუ ის ხლის დაჭერის ნაცვლად მტრულად შეხედება მათ და ეცდება მათ გამოაშკარებას საქმეწონოდ და მართლ-მსაჯულუებასთანაც, მაშინ უეჭველია ჩვენი კაცი იმდენათ თავმოყვარე და ამაყია, რომ ვერ აიტანს თავის ტოლ-ამხანაგისაგან პატივის აღებას; ის ეცდება გასწორ-

დეს, რომ ამით კვლავ მოიგვაროს დაკარგული პატივი. სამეგრელოს ხალხში წამბაძაობა იმდენათ შემოღებულია, რომ თუკი საზოგადოების უმთავრესი ნაწილი გამოიცივლის თავის შეხედულობას ქურდობაზე და შეხედავს ამ საქმეს ზიზღით, უეჭველია ერთი მეორის წაბძებით მთელი საზოგადოება აღიჭრება ამ ჰაზრით. საზოგადოათ უნდა ეიცოდეთ, რომ სამეგრელოს ხალხი, ძალიან კეთუამხვილი და გულ-მხურვალეა. ყოველივე ჰაზრს შეუძლიან აქ უცვათ განცხობეოდეს, ხოლოდ საქაროა ჰაზრის ფრთხილად და ცოდნით გატარება. მეორე საშუალება განლავეთ უფრო პრაქტიკული. თვითოველ სრფელის საზოგადოებას მთელი სამეგრელოში, გამოურიცხველად მალ წოდების პირთა, უნდა ჰყვედეთ სრფელის მწყემსები, რომელთაც სრფელის საზოგადოების მხედვისამებრ უნდა ეძლეოდესთ ჯამაგირი; მგერამ დაკარგულ პირუტყვისთვის მწყემსებმა უნდა უზღონ თავის პატრონს; ამისათვის საქაროა რომ მწყემსი თვით საზოგადოებისგან ირჩოდენ ერთი წლის ვადით მაინც. პუცილბელი საქარო არის, ეს მწყემსები ძრიელ პატიოსანი და შემძლებელი (?) პირნი იყენენ.

მე ძრიელ შორსა ვარ იმ ჰაზრით, რომ ამ ზემოხსენებული ზომებით ჩვენში სრულიად მოისპოს ქურდობა მისთვის რომ ჩვენ ერთობ შორსა ვართ იმ სანატრელ ეკონომიური და სოციალური მდგომარეობიდან, რომლებთა მხოლოდ შეუძლიან ქურდობის და სხვა ამ გვარი მოვლინებების მოსპობა, მაგრამ იმედია, თუ კი რიგინათ მოექცევით, ამ ზომებთაც შეუძლიანთ რამდენიმეთ შეამკირონ ეს სასიკცხო და მანებელი — ქურდობა.

ქანკინი

დღიური

ლი ჰყენდა და ორი კი არა. იტალიელების გულთა ხასიათმა მე მაშინვე შემატყობინა ვისიც იყენენ ეს ბავშვები; შევიტყე მასთანვე, რომ ამ ყმაწვილ ქალების ქომები აქ არ იყენენ: ისინი ყოველ წელიწადს მიდიან აფრიკაში და მხოლოდ ზამთარში სამი თვით მობრუნდებიან შინა. ამ ხუთივე მშვენიერად მოყვანილ ტანის ქალებმა გადმოიყვანეს კრაოტიდამ ბავშვები და დაამზადეს ჩემთვისაც ოთახი; მინამ ისინი წავიდნენ სუფთა თეთრეული და წყლის მოსატანად, — მე დაეუწყე შინჯვა იმ ოთახს, რომელშიაც ვიყავი. იმაში კალათებისა და კრაოტების გარდა იყო კიდევ ფართო საწოლი ქვეშაგები, კედლებზედ ვიქიდა სარკე, და მარბაღლის სურათი — სხვა და სხვა გვარად გადადებული; კამოდზედაც ყვავილებში წმ. მაგდალინის ძველი იდგა. მათხის შუა ადგილს იდგასტოლი, რომელზედაც იყო ვახშის ნარჩენი; მეორე სტოლი იდგა კედელთან, და იმის ქვეშ იჯდა კრუ-

ხი, იმის წიწილები კი ფანჯრებში დახტოდნენ და ბუზებს ჰკენკამდნენ. ს ჩქაროთ მოვიდა ერთი იმ ქალთაგანი და მომიტანა ერთი მშვენიერი კანფეტებით სავსე ყუთი და ამისთანვე წრფელის ღიმილით გამომიცხადა, რომ დღეს იმათი ეკლესიის დღეობაა და ეს კანფეტები იმისმა სატრფომ პაულმა აჩუქა, რომ იმათ ავერ სამი წელიწადია რაც ერთმანეთი უყვართ. როგორც კი ჩაეცივი, მაშინვე მოვიდნენ ჩემი მგზავრები და მთხრავეს მადლაანის გაშინჯვა. ძპრერისკენ წასასვლელად ჩვენ შეექვსე საათი ამოვირჩიეთ.

III

მზე მალა საკმოდ იყო ასული და თუმცა ჯერ ხუთი საათის ნახევარი იყო, მაგრამ მაინც ცხელია. ღარეკს Ave Maria. მე შევიტყე ჩემი თანამოგზაურების სახელები და ცოტა არ იყო დაახლოვებით გაეიცან. პირველი, რომელიც იყო შავებში ჩაცმული, იმას ერქვა პოკა პეილლერი, — მარბაღლის აღუტანტი, — რომელიც მას ახლდა 1867 წ.

მისს ახლო-მხლო სოფლებში ქარიშხლისაგან მიცემულს ენებაზე. მარიშხალზედვე აი რასა გვეწერს სურამელი კორრესპონდენტი:

ჩვენი გლეხების სასიხარულოთ ოქტომბერი დიწყო წვიმებით. მთქმის ისე დეე არ გაივლიდა, რომ დედაშია არ დაესვლენ ბინა წვიმას; მაგრამ ამ უკანასკნელ დღეებში მოსულმა წვიმამ დაიწყო წარსული წვიმები.

ამ თვის ათის შუაღიდან დაწყობილი, თორმეტის შუალამედისინ, თიქმის გაუწყვეტლივ წვიმა შხრალებდა; ამ წვიმს მივბატა საშინელი ქარიშხალი, რომელმაც ბევრათ აწო, როგორც გლეხების სახლებს რკინის გზას და ტელეგრაფსაც. ამ უკანასკნელს წვიმის წყალი სახრიდა ძირებს და ქარი მიწაზე აფენდა. ასე რომ ამ მიზეზით იყო მართულების საზოგადო წვეტ. მთელ ორ დღეს არც ქალაქს და არც მუთის არა ჰქონდათ კვეშირი ტელეგრაფისა სურამთან; მაშინადვე მთელის არ ექნებოდა კვეშირი არც მუთისთან და არც შოთან, ამიტომ რომ მთელი მართულები ერთთდებიან სურამში. მეგრეთვე ახალციხის კორრესპონდენციას იღებს სურამი ყველა სტაციიბილამ (მალაქილამ, შოთილამ, ზორილამ, მხურგეთილამ და მთელი რუხეთისას) და უმარჯებს საცა სკირება თხოულობს.

ტელეგრაფებს ერთი რკინის გზის სტაციილამ გზავნიდნენ მეორე სტაციიში ფორტია, მაგრამ არც ეს ხერხთდობდა, რადგან ბევრ ალაგას წვიმის წყალს აელოჯა რელსები. რელსების ამოგლეჯილ ალაგ ბზე იყო პასაჟრების გარდასხმა ერთი სტაციილამ მეორეში. სამეტში დაგვიდა მშვენიერი დღე; თუმც კი იყო წუხლის ყინვა. მთერი თოვლით შემოსილი მთები გემუქრებიან ზამთრის სახლოვებს. თიქმის ამისთანავე ამბავი მოდის ახალციხილამ.

* * *

ნამდელია, რომ ამ გარდაღმა კვირაში მოსულმა წვიმებმა ჩვენი შოთი-მთელიის რკინის გზას ერთობ აწნო. მს თითქმის ერთი კვირაა, პოეზდი შოთილამ მთელისში ათი საათის და თექვსმეტი მინუტის მაგიერათ, ნაშუალამეის პარეელსა და მეორე საათზე მოდის. რ და ეს

ექრება ჩვენი შოთი-მთელიის რკინის გზას? * * *

ამ წვიმებისვე მიზეზით, ეს რამდენიმე დღეა მთელიის დახმულია: არსილამ ტელეგრაფის საშუალებით მიმართობა არ არის, არც მთების მხრით და არც შავის ზღვიდამ. მანსაკუთრებით ეს საგომობელია ამისთანა დროს იმისთანა ქალაქისათვის, სადაც ყოველ დღეში პოლტრკური ტელეგრაფებით გზეთი გამოდის.

* * *

პარსკეს 15 ოქტომბერს იყო დასაფლავება სათათრეთის კონსულის ბ. დეტუს უწყალოდ და შეუბრალებლად განწირულის მსხვერპლის. პანაშვიდი გარდაუხადეს მამეთის ეკლესიაში ექსარხოსის და სხვა სასულიერო წამომადგენელ პირთა თანადასწრებით. შემდეგ პანაშვიდისა ეს მრთელი აუარებელი ხალხი მეროპის სხვა და სხვა სახელმწიფოების კონსულების თანადასწრებით გაჰყვა მიცვალებულს სასაფლაომდის რომ მით მთელი უკანასკნელი პატივი სცენ მიცვალებულს, ცოცხლად აეზაკებისაგან შეუბრალებელს.

* * *

წინანდელ № 110 ფელტონში სათათრეში ძპრერას მაგიერად ძპრურა არის დაბეჭდილი.

/ წარილი რედაქტორთან

ჩემო მოწყალე ბატონო, მგაზთავ!

მვიდა ცხელი ზაფხული და დაღაღრუბლიან გრილი შემოდგომა! როგორც იყო გავატარეთ ი წვადაგვის დრო ზაფხული, დღე და ღამ არ ვაძლევეთ თავს მოსვენებას — სუ ძალიზე ვმუშაობდით; ყანა, ქერები დავმკავით, მოვზიდეთ, გავლევით, მაგრამ ორიოვებს პურის სუნიც არ

მენტანთან. მეორე — რომელიც პეკიულ ponciu ში იყო გახვეული, გამოჩენილ იტალიელი ღნერლის სტეფანელის შვილი იყო რომელიც მონტევიდუდამ მ რიბაღლისთან მიდიოდა; მესამე უბრალო ეოლონტერი მოლლე იყო. ისინი, როგორც ეტყობოდათ, ჩქმსავით ცივათ უყურებდნენ თავიანთ გარშამო ბუნებას და მოუთმენლად მოელოდნენ იმ საათს, რომ სამნაირად ძპრერაზედ წასვლა მოეხერხებინათ. ძოკაპეილლერი მეუბნებოდა მე: ნეტავი კი მალე მივიდეთ და ენახოთ მარბაღლი, თორემ როგორღაც გამოჩერჩეტებულათ ვგრძნობ ჩემ თავს.

— თქვენ ხომ იმას დიდხანია რაც იცნობთ, ვუთხარი მე — და მგონი კიდევ შეეჩვეოდით იმის შეხედრას.

— ჰო, დიდხანია ვიცნობ, და შეჩვეულიცა ვარ მასთან, მაგრამ მაინც იმის დანახვაზედ ძარღვების კანკალი მომდის, და სრულიად გადავირევი ხოლმე. იმას ისეთი რალაც ნაირი თვალები აქვს, რომ არ შევიძლიანთ თვალები გაუჩიროთ. მარ-

ტო ჩემზედ კი არა, — ყველაზედ მზისებრი გავლენა აქვს, თუ შეიძლება რომ ასრე გამოვსთქვა. როცა იმისთანა ვართ, თუმცა ისე მინაურულად და გულკეთილათ გვექცევა, მაგრამ მაინც როგორღაც გვეჩოთირება ხოლმე.

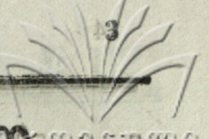
ჩვენ დაინახეთ სახლი, რომელსაც ჰქონდა ვაკე ბანი გუმბათით; მარჯვენე ჰქონდა ორი ეტაჟა და ტერრასი.

სახლის წინ იყო პატარა ბელედერი, მარცხნივ — თეთრი შენობა, რომლის წითელი ფრთების დანახვაზედ კაცი ადვილად მიხედებოდა, რომ ის ქარის წისქვილი უნდა ყოფილიყო. შთვალავი კლდის ქვების გარეშამო, რომელიც ნახსადგურს შეადგენს, — უმრავლესი ზღვის ზვირთები ეხლებიან ხოლმე მათ.

თარგ. მკ. ლვინაშვილისა

(შემდეგი იქნება)

საბაასი

ორიოდე სიტყვა
ქაზის მასწავლებელს

თქვენი გამოსარჩობა უ. სტრე-
ლეცკისა ცხადთა ხდის ერთ სამწუ-
ხარო მოვლენას. ამ გამოსარჩობი-
საგან აშკარათა სჩანს, რომ ჰედლო-
ლიური ფოკუს-პოკუსები, ჰედლო-
ლიური ოინები თვალებს უბძენ სა-
ხალხო შკოლის მასწავლებელთა კი,
და მერმე როგორ მასწავლებელთ?
რომლებიც უკეთესთ რიცხვში ითე-
ლებიან. რამდენიმე საწყალი ქართუ-
ლი წიგნის გამოგზავნას თქვენ შკო-
ლაში სტრელეცკის განკარგულებით,
თქვენ დაუჯერებინართ, რომ იგი
არის ნამდვილი ჰედლოლი, რომელ-
საც კარგათ ესმის სარგებლობა და
საჭიროება სამშობლო ენის სწავლე-
ვისა სახალხო შკოლაში. მკ, რა კარ-
გი იქნებოდა, რომ თქვენი პირით
თაფლი გვეცე! მაგრამ, სამწუხაროდ,
თაფლის მაგივრად ძიმწარის წვენი
გამოდის. რამდენიმე კითხვა-მიგება
სრულიად საკმარისია, რომ ამაში
დაგარწმუნოთ. შართული წიგნების
კითხვა ვისთვის არის შესაძლბელი
და სასარგებლო? მისთვისაც ქართუ-
ლი კითხვა-წერა კარგათ უსწავლე-
ბით, ან ასწავლიან. თქვენ შკოლაში
რამდენი უროკია დადებული, კვირაში
სამშობლო ენის სასწავლებლათა?
არც ერთი! სტრელეცკი გზავნის რა-
ღაც საცოდავ წიგნებსა. რა ჰქვი-
ან ამასა? უდიერი დაცინვა. თქვენ
კი ამას ეძნით თითქმის ქართული
ენის სიყვარულსა.

მეტყვი: ჩემ შკოლაში ყველა
მგწაფეებმა იციან გვარიანი ქართუ-
ლი კითხვა-წერა. მჯერა და კიდევ
ვიცი, მაგრამ ეს ფაქტი პატივად გდებთ
თქვენ და, რასაკვირველია, არა სტრე-
ლეცკის. პატივსა, გდებთ იმიტომ
რომ თქვენ დასვენების დროსაც კი
ახმარებთ კეთილ, მეტათ ნაყოფიერ
და ხალხისათვის დიდათ სასარგებლო
საქმესა, და ამითი ცხადათ ამტკიცებთ,
რომ თქვენ ცდილობთ იყენეთ ნამ-
დვილი მასწავლებელი და მოსამსა-
ხურე საზოგადო სიკეთისა, რომელიც
ყოველ ღონისძიებას ხმარობს, რაცკი
შეიძლება მომეტებული სარგებლო-
ბა მიუტანოს ხალხსა, და არა დღიუ-
რი, მოლაღატე მოჯამგირე, რომ
მელსაც მარტო ფულების მიღება აქვს
სახეში და ხალხის სარგებლობაზე
არა ფქრობს. შეველა სახალხო შკო-
ლას რომ თქვენისთანა მასწავლე-
ბელი ჰყვანდეს, მაშინ სტრელე-
ცკისებური ჰედლოლიური ოინები
იმდენს ნაენვეს ველარ იქმნებოდნენ,
მაგრამ საუბედუროთ ოც მასწავლე-
ბელში თვრამეტი მოჯამგირეა და
მხოლოდ ორი მასწავლებელი. აქ-
ბობთ: სტრელეცკი არ გვიშლიდა
და არც გვიშლის, რომ თავდაპირვე-
ლად სწავლება შკოლაში ქართულ
ენაზედ წაიყვანოთო. მაგრამ ეს რას
ამტკიცებს? მხოლოდ იმასა, რომ
სტრელეცკი იმდენათ უგუნური არ
არის, რომ წყალს დენა ზევით უბრ-
ძანოს. რაც უნდა ჰქნათ თქვენ არ შე-
გიძლიანთ ნებასარ დაჰყვეთ თავდაპირ-
ველათ მის ხმარებაზედ ქართულ სა-
ხალხო შკოლაში, ამიტომ რომ უც-

ქულის მოხდაცა. ძიდევ, ძოფოებოა,
თუ რაღაცა, გამოგვადგებიან რასმე
საღმე, თუ არა და ექვს აბაზს სწო-
რეთ გვართმევს თუ არა.

შენი მოსამსახურე ქართველი მურო

უცხო ქვეყნები

რუმის ამბავი. წინანდელ ნომერ-
ში, დაყრილ ხმათ ეაცნობეთ მკით-
ხველს ის პირობები, რომელნიც ეი-
თომც რუჰინიასა და რუსეთს ერთი-
ერთმანერთისათვის მიუტიათ იმ შემ-
თხვევისათვის, თუ კი პირველი ამა-
იგანა ე. ი. რუმინია მიიღებდა მო-
წაწილეობას, მ. მალოს წინააღმდეგ,
ომში. — მხოლო, როგორც გაზეთებში
ბუხარესტიდამ იწერებინან, ეს ხმები
სრულებით უსაფუძვლონი არიანო,
გარდა იმ ნამდვილი პირობისა, რომ
მელიც რუსეთის მმართველობას რუ-
მინის რკინის გზების კამპანიებთან
შეუკრავს, ჯარების გადაყვან-გადმო-
ყვანაზე ომის — რაც უნდა იყოს,
საჭიროთ და საინტერესოთაც ვრაცხთ
გაგაცნოთ ჩვენი მკითხველები, რუმინ-
ის ეხლანდელ სამხედრო ძალის მდგო-
მარეობის, მით უფრო, რომ ამ ქამათ
რუმინიაში ჯარების განახლება და
საზოგადო მზადებაა ომისათვის.

რუმინიაში, როგორც ბევრს სხვა
სახელმწიფოებში, საყოველთაო სამ-
ხედრო წესი არის შემოღებული,
რომელსაც ყველა — 20-დამ ვიდრე
46 წლის ხნის მოქალაქენი, ექვემდებ-
ბარებიან. ამთგან 20-დამ ვიდრე 29
წლის ხნისანი, რომელთაც წილის
ყრით შეხვდათ სამხედრო წესის აღ-
სრულება, იმყოფებიან ან მუდმივ
არმიასში (4 წელი მომქმედში და
4-ც სათადარიგო არმიასში), ან და-
ტორიტორიალურ არმიასში (6 წელი
მომქმედს ტერიტორიალურს არმიას-
ში და 2 სათადარიგოში). 29 წლი-
დამ, ვიდრე 37 წლის ხნისანი და ამათ
რიცხვში ისნიცა, რომელნიც, რომ-
მელიმე კანონის მიზეზით აშორე-
ბულნი იყენენ მუდმივს, და ტერი-
ტორიალურს არმიებში სამსახურსა,
ირიცხებიან, სამდროთ გამოყვანილს
რომელიმე ერთს მილიციებთგანში.
პირველ დროს მოწოდებულს მილი-
ციასში ირიცხებიან უცოლშვილო
მოქალაქენი, მეორეში — ცოლიანები,
მაგრამ უშვილონი და მესამეში ცოლ-
შვილიანნი. დასასრულ 37 წ. ვიდ-
რე 46 წლის ხნის მოქალაქენი შეა-
დგენენ ნაციონალურს გვარდიას და
ლანდშტურმს.

ამ რიგათ რუმინის მუდმივ არმიას-
ში იმყოფება — — 41,558 კაცი
ტერიტორიალურში 54,473 — —
მილიციასში — — 47,746 — —
სულ 143,77 კაცი და 288 ზარბაზანი.
აი, ამ 143,777 კაცს ამზადებს
დღეს რუმინია „ყოველ შემთხვევის-
თვის“.

დაგვიჩა, რომ დედაკაცებს თითი გა-
სალოკი თათარა გაეკეთებინათ.

ამას ყველა, ცოტა არ იყოს, ნაჩ-
ევეი ვიყავით, მაგრამ ე რალა ღეთის
რისხეაა, რომ უჩვევმა ლეტა-ცე-
თამ ტყვეო გაგვადრო, ტყვეო. ჩვენი
ამ ზაფხულს თავ-გადანახედი რომ
მოგიყვე, არ ვიცი, დამიჯერებ, თუ
არა. მაზაფხულზე გაჩნდა მამულის
მომიჯნავე; შემოგვიტია — სახლი
მიშოვნეთო. მუშოვნეთ მეფე მარკ-
ლეს საკადრისი სახლები, მაგრამ პან-
ლურის ცემით ღვერთი ამოგვაცალა
— როგორ თუ ეს სახლები შემამბე-
დეთო. შარეთ, ბევრი ვიარეთ და
შაღალ საზენაქრო ქაღზე გადმოჭი-
ბული სახლი აგურჩეთ; ეს სახლები
მოგეწონა, კი გადასახედ-გადმოსა-
ხედიანო. ჩვენც დაგვაქირავებინა ხუთ
თუმნად-რაც ხანს იქნება ამ წელი-
წადს იმ ვადაში; ერთი ცხე-
ნიც გვაყრდენა, ქვეითი რო-
გორ ვიაროვო. შეჯღება, აქაოდა
სოფლისაო, შეუყენებს ი უშველე-
ბელ აღმართსა და ავა თავის სასახ-
ლეში; რამდენჯერ ვინატრეთ ი
„შუა აღმართში ერთი მოსართავი
გაუწყდეს და ენახამთ იმის მალაყ-
მალაყ სირბილსაო“, მაგრამ არ იქ-
ნა. შეჟოუარა მოსაკუთრებეს მა-
მულსადა გააგდო ხმა: ყველას შეუ-
ძლიან დევა გამოაცხადოსო რომელ
მამულზედაც უნდაო. მისაც ნასყი-
დობა, ან მამპპ პით შესყიდული მა-
მული გექონდა, ყველა ამეებზე ატ-
ყდა დევა და „დავის ჩამაქრობელა“
„სპონი“. ბევრი იყო მაგალითი,
რო ბატონ აზნაურს-მიყიდნა გლე-
ხი თვის მალული და ნოტარიას დამ-
ტკიცებინა, მაგრამ მაინც დევა ცხად-
დებოდა; როცა გლეხი მიუტანდა
მწის მმიჯნავს ნაყიდობის დამტკი-
ცებულ ქაღალდს, ის იტყოდა, „მა-
გას ძალა არა აქვსო“. მისაც კი
გექონდა რამე ნაყიდობა, სუ მეო-
რეთ შევიყიდეთ „რაპონით“. მსც
არ. ფ რი, და ძხა მიწის მმიჯნ ემა:
უნდა ყველამ თავ თავისი კოფოა,
თუ რაღაც ემპაკი კობი, უნდა გაი-
ტანოთო; თითო კოფოზე ექვსი აბა-
ზა უნდა მამკეთო. ჩვენც ე ძღვე-
დით; ის კი გადაწერდა ერთ ფურცელ
ქაღალდზე თავის ქურნალსა, მიკ-
რამდა რაღაც ყვითელ დახატულ
ქაღალდა და მოგვეცემა „კოფო“
ეს არიო. (ნოტარიას დამტკიცებულ
კი ძალა არა აქო და „ეს კი დო-
კუმენტიოა.“) ზოგჯერ მიეცემთ
ფულსა და სხვის „კოფოებს“ კი
სწერდა ბევრი ფულები ავიღოვო.
აი იქ ექვს აბაზ რაში გვართმევდა:
„ორი აბაზი თვითოეულ ქაღალდში
მიდისო და სხვა ჩემ ხელი მოსაწერი
და გადასაწერშიო.“

აზნაურის და თავადის ლაპარაკს
ყურ-მოჭრილი ყმასავით ყურს უგდე-
ბდა და გლეხებს კი ფეხებს გვიბრა-
გუნებდა „მალჩიო რა გვექნა? ბე-
ვრჯ ღ დაღონებული უყურებდით,
ჩვენ ოფლს სხვები როგორ იყო-
ფდნენ. ახლა გთხოვ, შენი ჭი-
რიმე, შეგაზეთევე, გამაგებინო: სა-
ხლი ქირაც ჩვენი მისაცემია, ცხე-
ნიცა, საპონიცა, ჩუმათ ყოფნაცა და

მისვლია მე და ჩემა ღმერთმა. მაზა-
ფხულზე დიდი გვალვები იყო და
ერთი ხუთიოდ დღეს ისეთი ცივი
ქარი ქროდა, რომ კარში ველარ გა-
მოვდიოდით, გვეგონა, თუ თებერვალი
მეორეთ დადგა. მანებს ცუდი პირი უჩნ-
დათ. ადგენენ ზოგიერთი მებატონე-
ები და ზოგს მოურიგდნენ დღიურ ღა-
ლაზედ; ვისაც, ვთქვათ, ათი დღისა
ჰქონდა, თხუთმეტი კოდი უნდა მი-
ეცა თავის ბატონისათვის; მაგრამ
ასე შენი მტერი დაიღუპოს, რომ-
გორც ისინი დაიღუპნენ: ზოგს ათი
დღის კანას ოცი კოდიც არ გამოუ-
ვიდა და ერთი წლის სამუშაო მხუ-
თი კოდი დაჩა; ხუთი კოდი თვის
ფიწყით გულ-მუცელი ჩაძისთანა
საწყალმა მოგია-ნინიკებმა? ეს არა-
ფერი: ი ხუთი კოდიც მღვდელმა,
დალაქმა, მწერალმა, ჰამასახლისმა და
მოვალეებმა დაიტაცეს და დაერჩით
ხახა მშრალბო. ეს ხო ესრე იყო,
მაგრამ იმედს მაინც არ ვკარგავდით,
გვეგონა, თუ ვენახები წამოგვყე-
ნებდნენ ფეხზე, მაგრამ ისე შენი ავად
დამწყვეარი წამოადგეს ფეხზე, რომ-
გორც ჩვენ ვენახებით წამოვდებოთ.
წ ღან არ მოგახსენე, რომ მაზაფხულ-
ზე, ცივი ქარები იყო მეთქი, აბა
სწორეთ ი სიცივეებმა მოუღეს ბო-
ლო ვენახებს: წ ღნები სუ დახმენ,
გამოსული ყურძენი თამბაქოსავით
მოთუთქა და ჩამოცივდა; ახლა ზედ
გაღვა დაერთო და ისეთი ნიჩაბ-
ბარებით თავის მტერევა შეიქნა ჩვენს
სავენახო რუებზე, არა მე მინდა
მოვრწყოვო, არა მეო, რომ შენი
მოწონებული ბევრი ვენახები დაგე-
ჩა მოსარწყავი, მაგრამ ვისაც წყა-
ლი გულზე გადასდოდა, ის უფრო
ურესათ წახდა. მართი კი ამბავი ეს
იყო, რომ ნაცარი არსად იყო; ამის-
თვის ისეთი წმინდა ყურძენი კი იყო,
რაც გადარჩა სიცივეს, გვალვას, შემ-
სვლელ გამომსვლელს, ძ ღლებს,
რო უკეთესი არ შეიძლებოდა. მაგ-
რამ რა, ეი ჩვენი ბრალი, რომ ამ
შეპოდგომაზედ ველარ ვიყანწ ვებთ!
სად არი საყნწავო ღვინო. ღვით-
შობლობისათვის (ენკენისთვის 8 ს)
მოსაკრეფი იყო ვენახები, მაშინ კი-
დევ მოველიოდით რასმე; წამოვიდა
და ზოგმა მებატონემ გვეთხრეს: „ვე-
ნახს სანამ არ შეისყიდით, არ მოგა-
კრფენებთო“; ვეუბნებით, სად შეგ-
ვიძლიან შესყიდვა. შენი ჭარიმე, რა
შავი ქვით უნდა შევესყიდოთ, საი-
დგან რა გვაქვიაო. მაგრამ გვიბრძა-
ნებს: „თავში ქვა იხალეთ და შეის-
ყიდეთო“. ვეუბნებით: ბატონო, ვე-
რე რომ ქნათ, ხო დავიღუპებით,
რალა უნდა მოვკრიფოთ, თუ ორი
კვირაც დარჩა მოსაკრეფი. ძიდევ
გვიბრძანებს: „რა მქნალეობა, თუ
დაიღუპებით; მე ბევრი ღვინო მაქე-
სო, მე არა გამიჭრდებარაო“. ისეც
მოგივიდა: ენკენისთვის გასვლამდის
არ მოგვაკრეფინეს ხ ენებულმა მე-
ბატონებმა; ვისაც ათი კოკის
იმედი ჰქონდა, სამი-ოთხი კოკა
ძლივ გამოგივიდა; მეოთხედი ბატონ-
მა აიწყო და დანარჩენიც მოვალე-
ებმა გაიყვეს; ჩემა მზემ იმდენი არ

ნაურ ენაზედ სწავლება ბავშვებისა ისევე შეუძლებელია, როგორც წყლის დენა ზევით, აღმართზედ. ამ ჰარონის მართლდროში შეკლის პრაქტიკამ და არწმუნა— ასე გაზინჯეთ ჰედ ლოლიური ინსტრუმენტის დირექტორი ხახაროვიც, რომელმაც რამდენიმე წლის წინეთ, როდესაც თავისი შიშის მართლმადიდებლობის აღმადგინებლის საზოგადოების შევიდები მას ემორჩილებოდნენ, ცირკულიარით მოითხოვა მასწავლებელთაგან, რომ მათ პირველ წელიწადს მხოლოდ (პირველ წელიწადს, თითქო ერთ წელიწადს ბავშვს, და მეტადრე სოფელურს, — შეუძლიან რუსული ენა იმდენათ ისწავლონ რომ მასზედ სწავლება მისთვის მეორე წელს არ იქნეს თუთიყუშური, გონების დაშლად შეიძლება) ეწავლებინათ სამშობლო ენაზედ. მასთანავე თავდაპირველად სამშობლო ენის ხმარება შეკლებში, თუ ვისმე პატივს სდებს, ეს პატივი უნდა ერგოს წილათ უხახაროვსა და არა უსტრელეცკისა.

რასაკვირველია, ჩვენ ფიქრათაც არ მოგვდის, რომ სტრელეცკი თავის მოქმედების წასიათს ახალ ასპარეზზედაც შეუცვლელათ დაიცავს. უკრათ არ მოგვდის ეს, ამიტომ რომ ყოველად შეუძლებელი საქეა. შეუძლებელია იმითომ, რომ წინეთ ის მოქმედებდა სამადლო ასპარეზზედ, — და სამადლო საქეს, როგორც ახუქარ ცხენს, კბილები როდი გაშინჯება; — ახლა კი ის უედის იმ სფეროში, რომლის ბურჯს შეადგენს ძალხის შრომით და ოფლით მოპოებული ფულები. ხალხი იმითომ კი არ იკლებს უკნასკნელ ლუკმასა და იმითომ კი არა სწირავს თავის უკანასკნელი გროშსა, რომ რომელიმე ეკსპორტისტი — ხელათ პედალორლათ გადაკეთებულმა — პედალორლათ ოინების მიედნათ გახადოს მისი ოფლის ნაყოფით დაარსებული შეკლები. ხალხი იმითომ იჭირებს საქეასა და მძარათეს შეკლებსა, რომ მათგან მოვლის თავისი ახალი თაობის გაზენებით და ზენობით გახსნასა, ალღებასა და თავის ცხოვრების ეკონომიურ წინ წაწევისა, გაუკეთესობასა. ამ იმედს ხალხისა ჩვენი შეკლა მხოლოდ მაშინ ასრულებს, როდესაც სწავლის მსვლელობა მასში იქნება მომართული — პირველ სამ წელიწადს მაინც — სამშობლო ენაზედ; და როდესაც სამშობლო ენის სწავლება ამ წლებში იქნება ცენტრი შეკლის მთელი სისტემისა. წინა დამდგ შემთხვევაში ჩვენი ხალხური შეკლა ახალ თაობას გონების გან-

სის მავიერ დაუბნეს მას, ზენობის ამალღები და გაწმენდის სანაცვლოთ დასცემს და გარყენის მას, კეთილდღეობის მაგიერათ ბოროტდღეობა უფრო ღრმათ გაიდგამს უეცებსა. რადგანაც ხალხი თავის მტერი არ არის, ამიტომ ამ გვარი შეკლებისათვის ის თავის უკანასკნელ ნაშაგეს როდი მოახმარებს, როდო მისცემს მატერიალურ სახსარს საქმისათვის, რომელიც იქნება მისი დამღუპაი და რადგანაც ძალის დატანებას ამ საქეში სახელმწიფო კანონი ნებას არავის არ ძლევს, ამიტომ ყველა სახლხო შეკლების დაკეტვა მიუცილებელი მოვლენა გახდება. მაშინ ხელში შეგვრჩება მხოლოდ დირექტორობა არა-არსებული შეკლებისა. ა. მ.

განსხვავებანი

ამ მოვიდა ბიჭილამ შემოკლებული მხედრული ლოცვანი გამოცემული მღვდლის დ. ლამბაშიძისაგან და ისეიდება თბილისში: ვარ თანოშის წიგნის მაღაზიაში მეთათისში: სიონ ზომანძის ტიკობრავში და დ. შიორილაში თუ თგ მომცემლის მღ. დ. ლამბაშიძისთან.

ლოცვანის შინაარსია:

- ა) დილის ლოცვანი,
- ბ) საყოველღეო ლოცვანი,
- გ) ლოცვა ძილად მისვლისა,
- დ) ლოცვანი დაკეთილნი გულის.
- ე) ზრახვანი მოსმენის დროს წირვისა.
- ვ) მცირე სერობა,
- ზ) პარაკლისი ღუთის მშობლისა,
- თ) სრული თვეთა მეტყველელად,
- ი) მოკლე ხელთა ჩუ წლადმღ.

უასი ჩველგან ერთი აბაზი

ლოცობრი და აუშუბრი უ. გა.

ვრონსკი მიიღებს მოსარჩენათ ავათმყოფე ქალებს და ვაჟებს ყოველდღე გარდა კვირადღისა, დღით დაწყობლი პრველ საათიდგან ეიდრე სამ საათამდინ; — მხოლოდ დარბხალხს უშასოთ, სამშაბათობით და რაბაკეობათ იმავე საათებში. ბნა აქეს ხანის ქუჩაზედ. მანტა-მოვის სახლში, მ. შიიდე ნომერი, რომელშიაც იცვა უ. ბარანოვსკი.

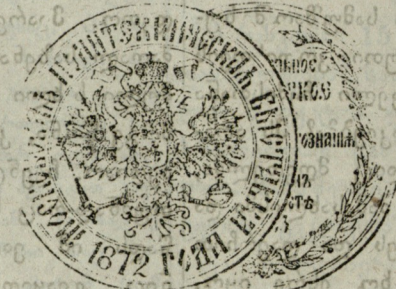
საუკეთესო საშუალება

თავების, ვირთავებისა და ბუზანკალის გასაწყვეტად

რის მუტმანი, ქიმიკოსი პეტრიტაძე, იმპერატორის სასახლის მიჯარადრა რომელსაც პრივილეგია აქვს უცხო ქვეყნების სასახლეებისაგან.

პატივი მაქვს პატივცემულ სოზოგადოებასა და მოვაჭრებს წარუდგინო ჩემგან მოგონილი საშუალება თავების, ვირთავებისა და ყოველგვარი ბუზანკლების, როგორც მაგალითად: ნამის ჭიისა, ჩრჩილის, კინკველის და კედლის-ტილის გასაწყვეტად. ხსენებული საშუალება ჩემგან შედგენილია და მთელს მეროპაში ცნობილია, როგორც საუკეთესო საშუალება.

1872 წლის მოსკოვის პოლიტექნიკურ გამოფენის დროს ამ საშუალების გამოგონისთვის, დიდი

ვერცხლის მედალ-მივიღე და აგრეთვე მენის გამოფენაზე 1873 წელსა.

ამ მომგონი პასუხს ავებს. მინც ნარდათ იყიდის, უზრო ნაქლავ ფასად დაუთმობან.

შემალი თავებისა, ვირთავებისა და თხუნველისათვის — 1 მ. და 50 კ. პარამოკი ნამის ჭიისა, ჩრჩილისა, კინკველისა და რწყილისათვის ღირს 1 მ.; ამასთანავე რეზინის შხაპუნაა საქორო, რომელიც 60 კაპ. ღირს. ქედლის ტილის წამალი — 1 მან.; სასიამოვნო სუნის აქვს და არც ლაქას დასტოვებს, რაზედაც დაახმენ. დაბეგრებული ხორცის (მზოლის) წამალი, ერთი ბანკა — 60 კაპ.

უშთავანის დამკარის თფილის ში, დეორცოვის ქუჩაზე, ან-წ-უნის ქარვასლაში, ლანკოს მუზიკის მაღაზიაში; მლადიკა ეკაზში. სეგალთან. პლექსანდროვსკის პროსპექტზე. ლეხედვის სახლში; სტაფროპოლში — ძურილჩენკასთან. ამ ქალაქებს გარეშე მცხოვრებლებმა ფორტის ფული ცალკე უნდა გამოგზავნონ. აქვე ისყიდება თმის საღებავი. 54-32

თფილისის სამკურნალო

(4 პარილის სახსოვრად) შიგენის მადანზე, ჩიტახოვის სახლებში. ავათმყოფებს მიიღებენ ყოველ დღე კვირას გარდა, დილის 8 საათიდამ დილისვე 10 საათამდინ. მ. რ შაბათს: ექიმი მინკევიჩი — ხირუტგულ ავათმყოფობისათვის, ბარალევიჩი და ლისიცივი — შინაგანი ავათმყოფობისათვის. სამ შაბათს: მერმიშვი და მარკროვი — შინაგანი ავათმყოფობისათვის, მამამშვი — თვალის ავათმყოფობისა.

მ. თ შაბათს: ლიციცივი — შინაგანი ავათმყოფობისათვის, მუხარბანიცი — ვენერიული ავათმყოფობისათვის. ხ ლ თ შაბათს: მერმიშვი შინაგანი ავათმყოფობისათვის. პარასკევს: ლისიცივი და ასატუროვი — შინაგანი ავათმყოფობისათვის და მინკევიჩი — ხირუტგულისათვის. შაბათს: მერმიშვი და მარკროვი — შინაგანი ავათმყოფობისათვის, მუხარბანიცი — ყურისა და ხირუტგულ ავათმყოფობისათვის და მამამშვი — თვალის ავათმყოფობისა.

რ. გზა.	თილა.	სალა.	II კ.	III კ.	საქსლის გვეგვი	შოშობა	ბიჩა	მან. კაპ	მაზანდა	მან. კაპ
თფილისი	936	454			ა) შოთიდამ მიდის:	ა) თფილისი დამ:	პეტერბურგი, 6 ოქტ.		თფილისი, 14 ოქტომ.	
მცხეთა			68	38	მღვდისკენ — შაბათს დილის 8 საათ.	სამზღვარ გარეთ, მუთათს, რუსეთს	მრთი მანეთი ღირს:		პური შორავალის ფა.	1
ზორი	1221	841	2	40	სტამბოლს — კვირაობით, დილას.	— ყოველ დღე კვირას გარდა. ზუგდ.	ლონდონში 3 1/2 ჰენსი.	84	ქერი ფუთი.	65
ხაშური	2	1110	3	92	ბ) მღვდისკიდამ:	ოთხშ., მზურგეთს — პარასკ და	პარიქში 322 1/2 სანტიმი.	89	ბამბა მრევისა, ფუთი.	520
ბეჟთუბანი			4	42	შოთიკენ — ორშაბ. ნას დ. 3 საათ.	ორშაბ. ბაქოს — ორშ. სამშაუ. და	მსკონტი (სარგებლობისთვის)		— ამერიკისა, ფუთი.	560
ქვირილა			5	81	სტამბოლს — ორშაბათს, შუღღებზე	შაბ. ძახეთს — სამშ. და შაბ.	ბანკის ბილეთი 5%	97	ბაპინტილი ბამბა ფა.	8
მუთისი	823		6	75	შოთიდამ: I II III	თფილისისა და შოთისკენ — ყო	მოგებიანი (პირველისესხი)	179	მატული თუშური ფა.	6
სამტრედია			7	73	საბუშამდი . 4 " 3 " 1 "	ველ დღე, კვირას გარდა. მზურგ	მოგებიანი (მეორე სესხი)	174	— მარაქისა ფა.	460
ახსენაკი			8	57	მერჩამდი . 20 50 15 50 5 "	გეთს — ორშ. და პარასკ. ზუგდიდს	ბირაოს ფურცლები:		პბრეშუმი ნუხური გრ.	260
შოთი	1144		9	75	ტავანოვგ 34 " 27 " 8 60	— ოთხშაბ.	თფილ. საზნ. ბანკისა.		ქონი, ფუთი.	4
შოთი	840				მღვდისკი, 38 " 30 " 9 60	გ) ბორიდამ:	ხერსონის ბანკის (5 1/2)	83	ქანის სათელი ფუთი.	560
ახსენაკი			1	18		შოველგან ყოველ დღე, კვირას	მოსკოვის (5%)	88	სტეირინის სათელი, ფ.	1030
სამტრედია			2	61		გარდა.	აქციები:		ხორცი ძროხისა, ლიტ.	45
მუთისი	1151		3	41	ტელეგრაფი	დ) შოთიდამ:	მღვდის საეკვრო ბანკის	165	— ცხვრისა, ლიტრა.	50
ქვირილა			3	98	მცი სიტყვა თფილისიდან:	შოველგან ყოველ დღე, კვი	შოთი-თფილ. რკინ. გზის		სპირტი, ვედრო.	620
ბეჟთუბანი			5	33	მუთისის, შოთის 1	რას გარდა.	შეიზღვის ცეცხ. გვეგვის	515	შაქარი, ბროც. ფუთი .	625
ხაშური	541		1	65	ზორს, დუშეთს, სიღნახს 50	წიგნის გვეზენარუსეთში	ქავახის და მერკოვის	202	— ფენილი ფუთი .	590
ზორი	723		3	67	პეტერბურგს, პარაშავს 2	და სამზღვარ გარეთ:	პირვ. საზღვევ. საზოგ.	724	შავი გრვკალი ფუთი .	18
მცხეთა			9	85	მსპალეთში, შევიცარიში 3	ლია წიგნის 4	პეტერბ. საზღვევ. საზ.	241	ხუთი ქუნჯუთისა ფა.	620
თფილისი	1016		7	24	მნტალიაში და საფრანგეთში 3 50	დ. ბეკდილის (სამი მისხალი) 8	მოსკოვის საზღვევ. საზ.	269	მქრო 1/2 იმპერიოლი.	640